

Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui
Sauliui Skverneliui

2017-03-06 Nr. S.139

DĖL LR ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO NR.I-857 PAKEITIMO PROJEKTŲ

Lietuvos pramonininkų konfederacija (LPK) išanalizavo siūlomas Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo pataisas ir teikia nuomonę.

- Per pastaruosius metus buvo imtasi įvairių alkoholio vartojimą ribojančių priemonių: akcizas alui nuo 2006 m. buvo didintas penkis kartus, nuo 2017 m. kovo 1 d. jis didės dar 112 proc.; įstatymu buvo apribotas alaus stiprumas ir pakuotės dydis; apribotas prekybos laikas; uždrausta prekiauti, kioskuose, o vėliau ir degalinėse; nuo 2016 m. lapkričio 1 d. uždrausta kainų reklama, akcijos ir loterijos. Dalis šių priemonių jau įsigaliojo ir pasiteisino, kitų įgyvendinimas dar tik prasideda. Todėl prieš imantis naujų alkoholio prekybos apribojimų, pirmiausiai siūlytume įvertinti jau esamų ribojimų poveikį. Taip pat siūlytume:
- Atlikti išsamią, nepriklausomą ir objektyvią kiekvienos projektuose numatytos priemonės poveikio vertinimo analizę, t.y. kaštų naudos analizę, kaip tai numatyta LR Teisėkūros pagrindų įstatyme ir LRV patvirtintoje Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikoje;
- Įtraukti Alkoholio kontrolės įstatymo projektus į Prioritetinės teisėkūros iniciatyvų sąrašą LRV sprendimu;
- Prieš svarstant ir priimant tolesnius alkoholio prieinamumo ribojimus, visose valdžios institucijose pagal kompetencijas išsamiai išanalizuoti esamą padėtį, atsižvelgti į jau priimtų priemonių efektyvumą ir įvertinti tas priemones, kurios dar tik duos rezultatų, įvertinti įtaką šalies ekonomikai, ypač vietinei gamybai, taip pat išanalizuoti kitų šalių patirtį ir išklausti suinteresuotų grupių argumentų.

Atsižvelgiant į gautus rezultatus, galima būtų priimti tolimesnius griežtinančius ir ribojančius sprendimus. Norimų rezultatų galima pasiekti racionaliomis priemonėmis, kurios nesukeltų neigiamų socialinių ir ekonominių pasekmių gyventojams bei valstybei.

LPK galėtų sutikti su dalimi siūlomų ribojimų ir kontrolės priemonių, jeigu jų įgyvendinimui būtų numatytas ne mažesnis nei 2 metų pereinamasis laikotarpis. Toliau išvardiname priemones, kurias iš esmės LPK vertina teigiamai, tačiau tuo pačiu teikiame ir savo pasiūlymus dėl jų racionalesnio taikymo:

1. Dėl trumpesnio prekybos alkoholiu laiko, išskyrus siūlymą sekmadieniais riboti pardavimą iki 10.00 ir nuo 15.00 val. Sekmadieniais prekybą siūlome riboti kaip darbo dienomis, t.y. nuo 20.00 iki 10.00 val.
2. Dėl amžiaus cenzu didinimo įsigyti, laikyti ir vartoti alkoholį ne jaunesniems kaip 20 (arba 21) metų amžiaus asmenims, tačiau turi būti numatyta išlyga nedidinti amžiaus cenzu alkoholiu prekiaujantiems asmenims. Priešingu atveju didelis skaičius jaunų

žmonių, studijuojančių ir tuo pačiu metu užsidirbančių pragyvenimui viešojo maitinimo ir mažmeninės prekybos sektoriuose, bus priversti nutraukti darbo santykius, o siekiantys susirasti darbą asmenys iki 20 metų, turės ribotą darbo pasiūlą. Toks suvaržymas būtų neproporcingas ir žalingas, esant ženkliam jaunimo nedarbui šalyje.

3. Dėl privalomo stebėjimo kamerų virš kasų įrengimo prekybos vietose.
4. Dėl tam tikrų reklamos ribojimų. LPK nuomone, alkoholinių gėrimų reklamos drausti nereikia, tačiau sutinkame, kad reiktų koreguoti reklamos turinį, pavyzdžiui, drausti alkoholio reklamose rodyti žmones. Žmonių eliminavimas iš alkoholio reklamų panaikintų galimybę alkoholinius gėrimus sieti su kokia nors amžiaus grupe, stiliumi, istoriniais įvykiais ir kt.
5. Dėl akcizų didinimo. LPK skaičiavimais, kiekvienais metais didinant alkoholio akcizus 10–15 proc., mažėtų alkoholio vartojimas išvengiant neigiamų ekonominių ir socialinių padarinių.
6. Dėl griežtesnių reikalavimų išduodant licencijas prekiauti alkoholiu. LPK nuomone, pirmiausiai licencijos turėtų būti inventorizuotos. Tikėtina, kad Lietuvoje nėra tiek alkoholio prekybos vietų, kiek šiuo metu yra išduota licencijų.
7. Dėl didesnių ir griežtesnių bausmių (įskaitant ir baudžiamosios atsakomybės įvedimą) už alkoholio prekybos apribojimų pažeidimą. LPK nuomone, kontroliuojančios institucijos turėtų maksimaliai užtikrinti įstatymų laikymąsi, pirmiausiai koncentruojant dėmesį į esamų ribojimų laikymąsi. Taip pat pritariame atsakomybės už įstatymų pažeidimus didinimui, užtikrinant jos neišvengiamumą.

LPK nesutinka su kitais siūlomais įstatymo pakeitimais dėl jų prognozuojamo neigiamo poveikio. Todėl prieš priimant sprendimus, prašome atsakingai įvertinti planuojamų priemonių poveikį.

Robertas Dargis

Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentas